

ALEXIA VIDOT

Malo življenje

MAKSIMILIJANA KOLBEJA

1851

ALEXIA VIDOT

Malo življenje
MAKSIMILIJANA KOLBEJA

Prevedel dr. Drago Ocvirk

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

Vsebina

PREDGOVOR: Nastaviti drugo igro	7
UVOD	15
Oče Kolbe o sebi	20
IZVOLJENI OTROK	23
Sanje o dveh vencih	25
Sin marijanske poljske	27
Previdnostni lekarnar	29
Drznost ubožca	32
VULKANSKI ŠTUDENT	35
Meč ali cingulum?	37
Avanti!	40
Vulkan v Rimu	42
Moč čudodelne svetinje	47
Preprost listič	51
Temeljna listina Vojske Brezmadežne	54
Posvetitev brezmadežnemu spočetju	55
Svetost kot obzorje	57
Kolbejevo življenjsko pravilo	59
PREROK V SVOJI DOMOVINI	61
Nerazumljen apostol	63
»Gasilec duhovnih nadlog«	67
Vitez Brezmadežne	70
Zakaj »vitez«?	74
V samostanu v Grodnu	75
Slikar in čopič	77
USTANOVITELJ NIEPOKALANOVA	81
Kipec Device Marije	83
Kočarija Brezmadežne?	86
Proti vzhodu	91
Njegove nebeške okrepitve	93

MISIJONAR NA VZHODU	95
Pred vrati Kitajske	97
Nagasaki, dežela mučencev	100
Križ, šola ljubezni	103
Vitez Marije Brezmadežne	105
Tarča nasprotovanj	108
Mugenzai no Sono.....	110
Indija	114
VITEZOVA PRIPRAVA NA VELIKO BITKO	121
»Napredek je duhoven ali pa ni!«	123
Mistika dela	127
Splošni klic k svetosti	130
Obljuba Nebes.....	133
»Nepremagljivi smo!«	136
ODPORNİK	141
»Ne pozabite ljubezni!«.....	143
Taborišče Amtitz.....	147
Čudež Brezmadežne.....	150
Hudournik molitve pred poplavo.....	153
Ljubezen: edini razlog za obstoj.....	156
MUČENEC LJUBEZNI	161
Aretacija.....	163
»Da, verujem!«	168
Golgota 20. stoletja	171
»Mali oče«.....	174
»Katoliški duhovnik sem«	180
Bunker lakote	183
Vnebovzetje	188
EPILOG	193
LITERATURA	199
Dela o svetem Maksimilijanu Kolbeju v tujih jezikih.....	200
Dela o svetem Maksimilijanu Kolbeju v slovenščini.....	201

PREDGOVOR

Nastaviti drugo igro¹

Martin Steffens

---

¹ *Nastaviti drugo igro* je v tem primeru odmev na znameniti Jezusov napotek: »Ne upirajte se hudobnežu, ampak če te kdo udari po desnem licu, mu nastavi še levo« (Mt 5,39). V francoščini je tu še lepa besedna igra: *joue* (sln. lice) – *jeu* (sln. igra). [Op. prev.]

Ta knjiga vsebuje morda nekatere življenjepisne podatke, ki jih nismo poznali. Toda to ni glavni namen tega *Malega življenja Maksimilijana Kolbeja*. Tu je ton, živahnost, lahkotnost, ki preseka z resnim in, priznajmo, nekoliko »morečim«, ustaljenim predstavljanjem mučeniškega duhovnika, ki je umrl v bunkerju lakote v Auschwitzu. Če sledimo glasu Alexie Vidot, smo na poti k tragičnemu, junaškemu, skratka nepozabnemu koncu očeta Kolbeja, vendar pa te poti ni mogoče zvesti na njen konec. Alexia Vidot namreč prikaže, kako je pot, ki jo je prehodil oče Kolbe, pomenljiva in pomembna že sama po sebi, ne glede na njen dramatični razplet. Zato se smrt očeta Kolbeja pokaže v nekoliko drugačni luči. Kako? Kakor mojstrovina odličnega igralca.

Papež sv. Janez Pavel II. je imel naslov revije, ki jo je izdajal Kolbe (*Vitez Brezmadežne*), za razkritje njegove osebnosti. Vitez Brezmadežne. Osemletni deček, ki bi se vnel za Marijin lik, ne bi povedal bolje. In pri Kolbeju je šlo ravno za to, da ne bi povedal bolje od tega dečka. Kot nas spomni Alexia Vidot, je Kolbe eden od tistih »nepopoljšljivih igralcev«, ki stavijo in tvegajo vse.

»Z Brezmadežno osvojiti ves svet, vse duše za Kristusa.«

Namen takšnega projekta bi bil nekoliko grotesken, če – glede na to, da je Bog vse –, ne bi bilo treba

s Kolbejem »staviti vse za vse«: staviti vse svojega malega življenja za vse Božjega življenja.

Kolbe naj bi torej imel občutek za igro. In res: tu ga vidimo, kako nenehno vključuje nevarnosti svoje poti in ovire svojega poslanstva v širšo zgodbo, v toliko bolj noro zgodbo, ker vsebuje nasprotujoča si poglavja. V tem Poljaku sta Chopin in Wojtyła: Kolbe ima glasbeno (Chopin) in gledališko (Wojtyła) umetnost improvizacije, kar pomeni, da vstavlja neubrane tone v bogatejše akorde ali nepredvidene situacije v obsežnejše zgodbe. Ali ga naj imamo za otroka? To je! Ga naj zasmehujemo? Pozabi!

V članku z naslovom *Bog Oče, Papi? Devica Marija, Mami?* se je poljski frančiškan grdo norčeval iz navade očeta Kolbeja, da je Marijo imenoval moja »mala mamica«.

Naš svetnik je članek preprosto predal sobratu rekoč: »Preberi in moli, da bo iz njega prišla zvrhana mera dobrega.«

Ko se otrok igra, uporablja vse, kar mu pride pod roke: palico, kamne, kose blaga ... Ovire, na katere naleti, postanejo kmalu del njegove igre.

Eden od otrok se pritožuje: »S palicami ne smemo v hišo.« Drugi dodaja: »Moral bi reči, da smo v džungli in da ne moremo ven.«

Enako je delal Kolbe, ki je žalitev spremenil v priložnost za duhovno rast: »Preberi in moli, da bo iz njega prišla zvrhana mera dobrega.«

Tako uporablja udarec usode ali nasprotnika za rast Božjega kraljestva in dela igro še bolj razburljivo. Za kaj takega je treba biti (dober) igralec: treba si je reči, da

lahko nasprotujoče sile z uporabo zvijače obrneš sebi v prid. Poleg tega je treba imeti še posebno sposobnost: vedeti moraš, kaj se dogaja v človeškem življenju, kaj je v njem *v igri*. To pomeni, da ne gre v prvi vrsti za boj med ljudmi (to bi bila zmota glede sovražnika), temveč za boj zla proti naši človeškosti.

Oče Kolbe, ki je v taborišču smrti postal navadna loterijska številka (16670), bo igro odigral tako, da bosta kljub vsemu zmagala življenje in človek. Njegova smrt je zadnji udarec življenja, v katerem so pravila neke sprevržene igre uporabljena za nekaj večjega. Sprevržena igra: med temi loterijskimi številkami jih je treba izžrebat deset, ki bodo šle v ostuden bunker lakote. Igra očeta Kolbeja: onemogočiti to prvo pravilo in iz zla, ki ga hočejo anonimno storiti desetim ljudem, omogočiti ljubezni, za katero se prostovoljno preda, da privre na dan. Če te udarijo z eno igro, nastavi drugo: oče Kolbe nasprotuje pravilu sprevržene igre z zakonom ljubezni. Esesovci so mislili, da jemljejo življenja; a so enemu od njih dali priložnost, da pove, da je že bilo dano živemu Bogu. Esesovci so mislili, da širijo strah v taborišču, vendar so zapornikom nevede dali upanje. Predstavljali so si, da imajo ta telesa v popolni oblasti; »okoli jih je prenesla« duša, ustvarjena za ljubezen. Kolbe je o vsem tem premišljeval kakor igralec, ki pripravlja svojo potezo:

»Boj proti zlu v duhu marijanske milosti je boj proti zlu z ljubeznijo do vseh ljudi, tudi do manj dobrih,« je zapisal. »To pomeni, da je bolje dobro tako poudariti, da postane privlačno, ne pa širiti zla z njegovim opisovanjem.«

Ta igra daje Maksimilijanu Kolbeju odmik in svobodo tako, da postavi na laž resnost, s katero si ljudje tega sveta predstavljajo, kako pomembni so. Alexia Vidot nam to opiše v prizoru, ko je sprejel tiste, ki ga bodo odpeljati v Auschwitz:

Ob 9.45 sta v Brezmadežno mesto pridrvela črna avtomobila. Oče Kolbe, ki je narekoval svojo knjigo o brezmadežnem spočetju, je takoj pokleknil. Izmolil je *Slavo in Zdravo Marijo*. Ko se je tako zapal svoji Kraljici, je stopil ven sprejet gestapovce s pozdravom »Hvaljen Jezus!«.

Ker je v vsakem človeku videl Boga, je petim možakom ponudil kavo in voden ogled delavnic. Kakšen pogum! Je to izzivanje? Da, in sicer izziv, da bi ljubili. To pa pomeni služiti razoroženemu Bogu in zato zapustiti resnost, s katero nas »vladar sveta« pridobi, da nas vpreže v služenje eni od njegovih številnih oblasti.

Najbolj noro je, da je ta igra, ki jo igra oče Kolbe, dobljena vnaprej: če je Bog Ljubezen, če je ljubezen sam temelj našega bivanja, potem se nikoli ne zmotimo, če vlagamo v ljubezen, tudi če smo na izgubi. Zlo očitno postavlja ljubezen na preizkušnjo: Kako naj verujemo, da je Bog Ljubezen, če je na svetu toliko zla? Toda ljubezen je hkrati edino, kar je mogoče zasejati v srce zla. Bog je Ljubezen in Pravičnost. Medtem ko mora pravičnost čakati na sovražnikov poraz, da se lahko »deli pravica«, pa se ljubezen lahko razdaja sojetnikom in celo paznikom v taborišču, v zaporu. Kdor se izgubi zaradi ljubezni, zagotovo slavi zmago. Janez Pavel II. je zato dejal:

Zmago vere in ljubezni je oče Kolbe dosegel na kraju, ki je bil zgrajen za zanikanje vere – vere v Boga in vere v človeka – in za radikalno teptanje ne le ljubezni, ampak tudi vseh znamenj človeškega dostojanstva, človečnosti. Kraj, ki je bil zgrajen na sovraštvu in zaničevanju človeka v imenu pobesnele ideologije. Kraj, ki je bil zgrajen na krutosti. V ta kraj vodijo vrata, ki obstajajo še danes in nad katerimi je napis: *Arbeit macht frei* (sln. *Delo osvobaja*). Napis zveni porogljivo, saj je njegova vsebina v radikalnem nasprotju z vsem, kar se je dogajalo v taborišču.²

Maksimilijan je igri na srečo (žrebanje desetih števil, s katerimi se pošlje deset ljudi v bunker lakote) nasprotoval z resno in svobodno igro božjih otrok. Z njegovim mučeništvom je to strašno naključje postalo svoje popolno nasprotje: ne nujnost ne usoda, ki nista nič manj slepi od naključja, ampak Božja Previdnost. Ta je za tiste, ki znajo igrati, in po čudoviti formuli Alexie Vidot, »naključje z velikim ›P‹«. Ne gre več za neizprosno mehaniko mrzle pošasti, temveč za dejanje, s katerim se človek daruje za drugega.

Maksimilijan je tako igral zato, ker je bil pod Marijinim pogledom. Kdo je Marija? Kristusova mati. Z drugimi besedami: ona je gledala svojega sina, kako se je kot otrok igral; ona ga je mnogo pozneje gledala, kako se je poigraval z zlom in osramotil modre tega sveta; ona je nazadnje gledala, kako je porazil Satana, ko je

² Prvo apostolsko potovanje na Poljsko, 7. junij 1979.

svoje trpljenje, ki je največje zlo od vsega zla, spremenil v nasprotje zla, v izpoved ljubezni.

Majhen deček je hotel zaščititi svojo mamico in si je predstavljal, da je vitez. Svetost očeta Kolbeja je bila v tem, da je vse življenje ostal ta majhen deček. In tako nam njegovo življenje zastavlja edino vprašanje, ki kaj velja, edino vprašanje, ki resnično poganja naše celotno zemeljsko življenje, to vprašanje, ki nam je zastavljeno z resnostjo in lahkotnostjo Boga, to vprašanje, ki ga Jezus med vrsticami zastavlja svojim učencem: »In vi, boste igrali z menoj?«